

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A PATRA

CAUZA TELBIȘ ȘI VIZITEU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(cererea nr. 47911/15)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

26 iunie 2018

DEFINITIVĂ

26/09/2018

*Hotărârea a rămas definitivă în temeiul art. 44 § 2 din Convenție.
Poate suferi modificări de formă.*

În cauza Telbiș și Viziteu împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:
Ganna Yudkivska, *președinte*,
Vincent A. De Gaetano,
Faris Vehabović,
Egidijus Kūris,
Iulia Motoc,
Georges Ravarani,
Péter Paczolay, *judecători*,
și Marialena Tsirli, *grefier de secție*,
după ce a deliberat în camera de consiliu la 29 mai 2018,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 47911/15) îndreptată împotriva României, prin care trei resortisante ale acestui stat, doamna Luminița Telbiș („prima reclamantă”), doamna Laura Andreea Telbiș („a doua reclamantă”) și doamna Maria Agata Viziteu („a treia reclamantă”) au sesizat Curtea la 2 noiembrie 2015, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantele au fost reprezentate de domnul A. Fanu-Moca, avocat în Timișoara. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantele au pretins, în special, că procedura în instanță care a dus la confiscarea bunurilor acestora nu a fost corectă și că au fost private în mod ilegal de bunurile lor, cu încălcarea art. 6 § 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1.

4. La 6 noiembrie 2016, capetele de cerere sus-menționate au fost comunicate Guvernului, iar restul capetelor de cerere au fost declarate inadmisibile în temeiul art. 54 § 3 din Regulamentul Curții.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantele s-au născut în 1964, 1991 și, respectiv, în 1982. Prima și a doua reclamantă locuiesc în Timișoara, în timp ce a treia reclamantă locuiește în Lantosque (Franța). Reclamantele sunt soția, fiica, respectiv nepoata domnului S.T.

A. Ancheta penală

6. La 13 martie 2014, a fost începută o anchetă penală de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție („parchetul”) împotriva lui S.T., medic și angajat al unei case de pensii, sub suspiciunea de luare de mită. În aceeași zi, a fost efectuată o percheziție la reședința comună a lui S.T. și a primei reclamante, în prezența primei reclamante, însoțită de avocatul acesteia. Documentele și sumele de bani găsite cu această ocazie au fost sechestrate. Prima reclamantă s-a opus acestei măsuri, susținând că o parte din bunurile puse sub sechestrul nu aveau legătură cu ancheta în curs de desfășurare. Obiecția a fost menționată în procesul-verbal de efectuare a percheziției întocmit de poliție la fața locului și semnat de prima reclamantă și de avocatul acesteia.

7. Potrivit deciziei procurorului din 17 martie 2014, bunurile mobile ridicate în cursul percheziției din 13 martie, precum și alte bunuri mobile și imobile care aparțineau lui S.T. și soției acestuia (prima reclamantă) au fost sechestrate în temeiul art. 249 din Codul de procedură penală (a se vedea infra, pct. 36) în scopul confiscării ulterioare speciale și extinse prevăzută la art. 112¹ din Codul penal (a se vedea infra, pct. 35). Decizia menționată, printre bunurile găsite în timpul percheziției efectuate în cauză, suma de 107 915 de euro (EUR) în numerar. Sumele de bani în alte monede au fost, de asemenea, puse sub sechestru, precum și o serie de articole care aparțineau celei de-a doua reclamante. Procurorul și-a întemeiat decizia pe natura infracțiunilor anchetate și necesitatea de a recupera prejudiciul, precum și pe necesitatea de a investiga posibile infracțiuni de spălare de bani.

8. La 19 martie 2014, lui S.T. i-a fost înmănată o copie a deciziei de punere sub sechestru, la 17 martie 2014, în prezența avocatului său. Cu această ocazie, după ce a fost informat cu privire la drepturile și obligațiile sale, a menționat că nu are observații sau obiecțiuni în legătură cu sechestrul.

9. La 20 martie 2014, cea de-a doua reclamantă, reprezentată de avocatul său, a fost informată despre drepturile și obligațiile sale în legătură cu confiscarea bunurilor și a primit o copie a deciziei din 17 martie 2014.

10. La 25 martie 2014, cea de-a doua reclamantă, reprezentată de doi avocați aleși, a contestat în fața Tribunalului Caraș-Severin decizia procurorului din 17 martie 2014. A susținut că punerea sub sechestru a bunurilor în vederea confiscării ulterioare speciale sau extinse, prevăzută la art. 249 din Codul de procedură penală, coroborat cu art. 112 și art. 112¹ din Codul penal, nu putea fi dispusă decât cu privire la bunurile care aparțin unui suspect sau inculpat. A mai explicat că bunurile menționate în decizia procurorului de dispunere a sechestrului includea două apartamente, două garaje și două autovehicule care fuseseră dobândite legal de aceasta cu bani împrumutați de membrii familiei sale și nu ar fi trebuit să fie puse sub sechestru. A alăturat copii ale contractelor de vânzare-cumpărare și o declarație scrisă dată de un membru al familiei.

11. Prin încheierea din 10 aprilie 2014, Tribunalul Caraș-Severin a hotărât că măsura de punere sub sechestru din 17 martie 2014 a fost luată în conformitate cu dispozițiile art. 249 alin. (4) din Codul de procedură penală (a se vedea infra, pct. 36), care prevede clar că asemenea măsuri asiguratorii pot fi dispuse cu privire la bunuri care aparțin nu doar suspectului sau inculpatului, ci și oricărei alte persoane. În plus, a doua reclamantă nu a probat că avea un venit sau că a achiziționat bunurile în cauză cu resurse financiare proprii. Prin urmare, având în vedere și faptul că procurorul a menționat în decizia atacată că existau suspiciuni de spălare de bani, instanța a concluzionat că măsura sechestrului a fost legală și justificată pentru toate bunurile în cauză.

12. La 26 mai 2014, S.T. a fost condamnat pentru 291 de acte materiale de luare de mită comise între 3 februarie și 13 martie 2014, în calitatea sa de angajat al unei instituții publice, mai precis de expert principal pe probleme ce țin de stabilirea capacității de muncă și a invalidității la Casa Județeană de Pensii Caraș-Severin.

B. Proceduri în fața instanțelor

1. Procedura în primă instanță în fața Tribunalului Arad

13. La 23 octombrie 2014, S.T. și-a recunoscut vina într-o declarație dată în fața Tribunalului Arad. Acesta a ales să parcurgă procedura rapidă specială prevăzută de Codul de procedură penală pentru astfel de situații.

14. În memoriul scris transmis instanței, S.T. a explicat că o parte din bunurile puse sub sechestru de procuror aparțineau soției și fiicei sale (prima și a doua reclamantă), care nu comiseseră niciun act infracțional. În plus, a susținut că bunurile familiei sale fuseseră achiziționate cu fonduri obținute în urma unor tranzacții imobiliare din 2007 și 2013 și că procurorul nu a reușit să probeze că bunurile sechestrate fuseseră dobândite în mod ilegal. A menționat, de asemenea, că, în afara sumelor de bani confiscate în numerar, suma de

40 400 EUR provenea din vânzarea unui apartament în 2013. O copie a contractului a fost depusă în susținerea acestei afirmații, arătând că un apartament deținut în comun de S.T. cu prima și a treia reclamantă fusese vândut cu suma de 40 400 EUR. În concluzie, acesta a solicitat instanței să excludă bunurile aparținând familiei de la hotărârea de confiscare.

15. La 6 noiembrie 2014, Tribunalul Arad l-a găsit pe S.T. vinovat pentru toate capetele de acuzare privind acte de luare de mită și l-a condamnat la 3 ani de închisoare, sentința minimă aplicabilă având în vedere recunoașterea vinovăției.

16. În baza dispozițiilor art. 289 alin. (3) din Codul penal (a se vedea infra, pct. 35), instanța a dispus, de asemenea, confiscarea unor sume de bani și bunuri primite de S.T. ca mită în timpul perioadei sus-menționate și care fuseseră puse sub sechestru în timpul anchetei.

17. În plus, instanța a decis să aplice dispozițiile art. 112¹ alin. (1) lit. m), (2) și (3) din Codul penal (a se vedea infra, pct. 35) și să confişte, pe motiv că au fost dobândite ca urmare a activităților infracționale desfășurate de S.T., alte sume de bani și bunuri deținute în comun de S.T. și prima reclamantă (echivalentul a 124 000 EUR în numerar în diverse monede, un cabinet stomatologic, un apartament și un automobil), precum și bunurile care aparțineau celei de-a doua reclamante (un apartament și două automobile). Toate bunurile confiscate fuseseră puse anterior sub sechestru în temeiul deciziei procurorului din 17 martie 2014.

18. Ca răspuns la argumentele lui S.T. privind bunurile care aparțineau familiei sale, instanța a apreciat că valoarea totală a bunurilor sechestrate nu putea fi justificată de veniturile câștigate de S.T. în mod legal împreună cu prima reclamantă, în cei cinci ani înainte de comiterea infracțiunilor în cauză. În plus, a doua reclamantă era studentă și nu avea niciun venit. O analiză a documentelor și rapoartelor de expertiză incluse în dosar a arătat că venitul anual al lui S.T. și al soției sale, prima reclamantă, se ridicau la 35 000 EUR, în timp ce valoarea bunurilor achiziționate de familie în ultimii 5 ani – echivalentul a 300 000 EUR în conturi bancare sau în numerar, 15 apartamente și terenuri, 5 garaje și 4 automobile – depășeau venitul lor legal. Cu toate acestea, făcând referire la Decizia nr. 356 din 25 iunie 2014 a Curții Constituționale (a se vedea infra, pct. 37), judecătoria a explicat că măsura confiscării urma să se aplice numai pentru bunurile dobândite după aprilie 2012. Instanța a decis așadar să anuleze măsura de punere sub sechestru pentru bunurile care aparțineau familiei care nu intrau în domeniul de aplicare al cauzei, fiind achiziționate înainte de aprilie 2012.

2. Apelul în fața Curții de Apel Timișoara

19. S.T. și toate reclamantele au formulat apel împotriva hotărârii din 6 noiembrie 2014.

20. În motivarea apelului, a treia reclamantă a explicat că îl rugase pe unchiul său, S.T., să păstreze pentru ea cei 40 400 EUR pe care îi obținuse din vânzarea apartamentului pe care îl deținea, în 2013. Aceasta a susținut că suma respectivă a fost găsită în locuința lui S.T. în cursul percheziției din 13 martie 2014 și confiscată nelegal de Tribunalul Arad.

21. Primele două termene au fost programate pentru 19 ianuarie și 16 februarie. Apărătorul reclamantelor a solicitat amânarea procesului, întrucât reclamanta nu a putut fi prezentă. Următorul termen a fost programat pentru 16 martie 2015.

22. La 10 martie 2015, procurorul a prezentat un raport întocmit de Agenția Națională de Integritate, care a verificat declarațiile de avere transmise de prima reclamantă, în baza Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice. Raportul concluziona că existau discrepanțe semnificative între venitul legal al primei reclamante și bunurile acesteia, și afirma că informațiile vor fi transmise comisiei de verificare a averilor de pe lângă Curtea de Apel Timișoara pentru a decide asupra măsurilor care trebuie luate ulterior.

23. Reclamantele au depus la dosar un raport contabil care furniza un calcul al veniturilor nete obținute de S.T. și prima reclamantă din salariile lor, între 1991 și 2014. Suma totală stabilită de contabil a fost de 281 071 EUR. Acestea au prezentat totodată numeroase copii ale contractelor de vânzare-cumpărare pentru diferite proprietăți, precum și o declarație scrisă din partea lui C.T., membru al familiei, care a declarat că a împrumutat bani celei de-a doua reclamante.

24. În cursul ședinței din 16 martie 2015, apărătorul reclamantelor a solicitat ca o altă persoană să fie invitată să depună mărturie ca martor în instanță, aceasta precizând, la rândul ei, că a împrumutat bani celei de-a doua reclamante. În ceea ce privește prima reclamantă, avocatul a solicitat instanței un raport contabil pentru a stabili cu exactitate diferența dintre veniturile sale legale și valoarea bunurilor care i-au fost confiscate, luând în considerare cheltuielile familiei.

25. Solicitățile au fost discutate în ședință publică, în prezența tuturor părților. Procurorul a susținut că cererea de a audia un martor trebuie respinsă, întrucât venitul familiei nu putea fi stabilit cu declarații date de martor.

26. Instanța de apel a decis să refuze cererile, considerând că existau suficiente elemente în dosar care să permită calculul exact atât al venitului familiei, cât și al valorii bunurilor acestora. În orice caz, instanța a apreciat că avuseseră loc mai multe audieri în cadrul procedurii apelului și că reclamantele au avut suficient timp la dispoziție pentru a-și pregăti apărarea și pentru a depune probe în scris.

27. Cu privire la fond, avocatul reclamanților a susținut că toate proprietățile confiscate fuseseră dobândite din venitul legal dobândit în comun de S.T. și prima reclamantă. În acest sens, a făcut referire la raportul contabil inclus în dosar. În ceea ce privește suma de 40 400 EUR, avocatul a explicat că a fost confiscată din greșeală, întrucât aparținea în fapt celei de-a treia reclamante, care îi ceruse unchiului său, S.T., să o păstreze pentru ea. Suma provenise din partea vânzarea unui apartament care aparținea celei de-a treia reclamante. Avocatul a concluzionat că măsura de confiscare a bunurilor aparținând reclamantelor a fost una nelegală și excesivă.

28. Instanța a amânat pronunțarea hotărârii pentru data de 24 martie 2015.

29. Între timp, prima și a doua reclamantă au transmis memorii scrise, în care se plâneau că a doua reclamantă nu a fost niciodată citată să se prezinte în fața Tribunalului Arad și nu i s-a solicitat niciodată de către instanțe să prezinte probe privind modul în care a dobândit bunurile confiscate. Au susținut, de asemenea, că toate bunurile lor au fost dobândite prin administrarea eficientă a venitului legal al familiei.

30. La 24 martie 2015, Curtea de Apel Timișoara a respins apelul reclamantelor. Instanța a hotărât că din numărul mare de acte infracționale comise de S.T. se putea concluziona că și-a format un obicei din a lua mită, care ar fi putut să înceapă cu mult înainte de perioada anchetată. În același timp, S.T. și familia sa, prima și a doua reclamantă, au acumulat o avere considerabilă în acești ultimi cinci ani. Curtea de apel a observat, în continuare, că din probele din dosar reieșea în mod clar că o parte din bunurile confiscate au fost venituri directe ale infracțiunilor lui S.T., în timp ce alte bunuri aparțineau primei și celei de-a doua reclamante. Instanța a concluzionat că, din analiza veniturilor legale ale primei reclamant și lipsa veniturilor celei de-a doua reclamante, reieșea că bunurile găsite pe numele lor au fost, de asemenea, dobândite din activitatea infracțională a lui S.T.

31. Curtea de apel a observat că a existat o discrepanță considerabilă între venitul legal al familiei și bunurile acestora, și că S.T. și reclamantele nu au probat că bunurile confiscate au fost dobândite în mod legal. Instanța a motivat după cum urmează:

„De-a lungul perioadei cuprinse între 03.02.2014 – 13.03.2014, în timpul supravegherii inculpatului s-a constatat faptul că acesta a primit diverse sume de bani și foloase materiale de la un număr de 291 de persoane care s-au prezentat la cabinet pentru expertizarea capacității de muncă în vederea obținerii sau, după caz, prelungirii deciziei de pensionare pentru grad de invaliditate, pentru a le elibera decizii medicale privind pierderea sau diminuarea capacității de muncă, respectiv de atestare oficială a gradului de invaliditate și a drepturilor de asigurări sociale ce decurg din această încadrare. Astfel cum a arătat și judecătorul fondului, inculpatul a recunoscut comiterea faptelor reținute în sarcina sa și descrise prin rechizitoriu, prima instanță dispunând condamnarea inculpatului, la pedeapsa de 3 ani de închisoare.

Ca urmare a aplicării condamnării, instanța a constatat a fi îndeplinite condițiile prev. de art. 112¹ C.p.p. și a dispus confiscarea extinsă asupra sumelor de bani ridicate cu ocazia percheziției, precum și asupra autoturismelor și apartamentelor identificate și pentru care valoarea acestora dobândită într-o perioadă de 5 ani anterior comiterii infracțiunii [...].

În ceea ce privește veniturile dobândite de către inculpat și familia acestuia, Curtea constată că la dosar s-a depus raportul de expertiză contabilă extrajudiciară din care rezultă cuantumul sumelor de bani încasate de către inculpat și soția acestuia începând cu ianuarie 1991, fără a se stabili și care au fost cheltuielile efectuate de către inculpat și familia acestuia.

Pentru a se putea stabili dacă între veniturile inculpatului și ale familiei și bunurile dobândite de către aceștia (conform înscrisurilor depuse la dosar) există o disproporție vădită, în cauză s-a procedat la compararea sumelor de bani cheltuite de-a lungul timpului în vederea achiziționării diverselor imobile precum și a autoturismelor, constatându-se astfel cum se arată și în raportul de evaluare depus cu titlu informativ de către ANI la data de 10.03.2015 că între averea dobândită și veniturile realizate există o diferență semnificativă. Raportul mai sus arătat vizează în special averea dobândită de către soția inculpatului (primul reclamant) și care a fost cumulată în special din veniturile salariale ale acesteia și care, comparativ cu ale soțului său, erau mult mai mari, ceea ce conduce la concluzia că din salariul obținut de către inculpat, precum și din tranzacționarea diverselor imobile împreună cu soția acestuia nu puteau cumula sumele de bani necesare astfel încât să poată achiziționa numărul mare de imobile deținut de către aceștia, precum și autoturismele înscrise în circulație atât pe numele lor, cât și pe numele fiicei acestora.”

32. În ceea ce privește a doua reclamantă, instanța a reținut că aceasta era pentru moment studentă și nu exista nicio probă în dosar care să arate că a avut vreodată un venit. Afirmările sale potrivit cărora proprietatea aflată pe numele său a fost dobândită din donații din partea altor membri ai familiei nu au fost probate. Prin urmare, concluziile primei instanțe potrivit cărora proprietatea pe care o deține a fost achiziționată cu bani de la părinții săi a fost considerată corectă.

33. În ceea ce privește apelul formulat de cea de-a treia reclamantă, instanța a considerat că nu a fost prezentată nicio probă la dosar care să demonstreze că suma de 40 400 EUR îi aparține și că a fost încredințată lui S.T. pentru a fi păstrată în siguranță.

34. Prin hotărârea definitivă a Curții de Apel a Timișoara, s-a concluzionat că prima instanță a aplicat în mod corect dispozițiile legale în cauză și chiar a decis ridicarea sechestrului în ceea ce privește anumite bunuri.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE ȘI DOCUMENTE INTERNAȚIONALE RELEVANTE

A. Dreptul și practica interne relevante

35. Dispozițiile din Codul penal în vigoare la momentul relevant sunt următoarele:

Articolul 289 - Luarea de mită

„(1) Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani [...].

(3) Bani, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.”

Art. 108 – Categoriile măsurilor de siguranță

„Măsurile de siguranță sunt:

[...]

d) confiscarea specială;

e) confiscarea extinsă.”

Art. 112 – Confiscarea specială

„(1) Sunt supuse confiscării speciale:

a) bunurile produse prin săvârșirea faptei [...]

(6) Se confiscă, de asemenea, bunurile și banii obținuți din exploatarea bunurilor supuse confiscării, precum și bunurile produse de acestea [...].”

Art. 112¹ – Confiscarea extinsă

„(1) Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele menționate la art. 112, în cazul în care persoana este condamnată pentru comiterea uneia dintre următoarele infracțiuni, dacă fapta este susceptibilă să îi procure un folos material și pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare: [...]

m) infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate acestora [...]

(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit;

b) instanța are convingerea că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1).

(3) Pentru aplicarea dispozițiilor alin. (2) se va ține seama și de valoarea bunurilor transferate de către persoana condamnată ori de un terț unui membru al familiei sau unei persoane juridice asupra căreia persoana condamnată deține controlul.

(4) Prin bunuri, conform prezentului articol, se înțelege și sumele de bani.

(5) La stabilirea diferenței dintre veniturile licite și valoarea bunurilor dobândite se vor avea în vedere valoarea bunurilor la data dobândirii lor și cheltuielile făcute de persoana condamnată, membrii familiei acesteia. [...]

(7) Se confiscă, de asemenea, bunurile și banii obținuți din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării, precum și bunurile produse de acestea.”

36. Dispozițiile relevante ale Codului de procedură penală, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 255/2013, care a intrat în vigoare la 1 februarie 2014, avea următorul cuprins:

Art. 249

Condiții generale de luare a măsurilor asigurătorii

„(1) Procurorul, în cursul urmăririi penale, [...] poate lua măsuri asigurătorii, prin ordonanță [...] pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse [...].

(4) Măsurile asigurătorii în vederea confiscării speciale sau confiscării extinse se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului ori ale altor persoane în proprietatea sau posesia cărora se află bunurile ce urmează a fi confiscate.”

Art. 250

Contestarea măsurilor asigurătorii

„(1) Împotriva măsurii asigurătorii luate de procuror sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia suspectul ori inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestație, în termen de 3 zile de la data comunicării ordonanței de luare a măsurii sau de la data aducerii la îndeplinire a acesteia [...].”

Art. 253

Procesul-verbal de sechestrul și notarea sau înscrierea ipotecară

„(1) Organul care aplică sechestrul încheie un proces-verbal [...], descriind în amănunt bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. De asemenea, se consemnează obiecțiile suspectului [...] precum și cele ale altor persoane interesate.”

Art. 366

Participarea persoanei vătămate și a altor subiecți procesuali la judecată și drepturile acestora

„(3) Persoanele ale căror bunuri sunt supuse confiscării pot fi reprezentate de avocat și pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii cu privire la măsura confiscării.”

37. În decizia nr. 356 din 25 iunie 2014, publicată în *Monitorul Oficial* la 22 septembrie 2014, Curtea Constituțională a hotărât că dispozițiile art. 112¹ din Codul penal privind confiscarea extinsă (a se vedea supra, pct. 35) sunt complet compatibile cu Constituția și, mai precis, cu principiul potrivit căruia trebuie să se prezume că bunurile au fost dobândite licit. Cu toate acestea, pentru a respecta principiul neretroactivității legii penale, alin. (2) lit. a) a acestui articol nu se aplică bunurilor dobândite înainte de 22 aprilie 2012, dată la care a intrat în vigoare.

Curtea Constituțională a concluzionat:

„[...] dispozițiile privind confiscarea extinsă [...] reglementează garanțiile relevate în jurisprudența Curții europene [a drepturilor omului]. Astfel, măsura confiscării extinse este dispusă de către o instanță judecătorească, pe baza convingerii proprii că bunurile supuse confiscării provin din activități infracționale, formate în urma parcurgerii unei proceduri judiciare publice, în cadrul căreia persoanele în cauză au acces la dosar și la argumentele acuzării și au posibilitatea să propună probe și să prezinte dovezile pe care le consideră necesare.”

Documentele internaționale relevante

1. Organizația Națiunilor Unite

38. Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției a fost ratificată de România la 2 noiembrie 2004 și a intrat în vigoare în România la 14 decembrie 2005. Părțile relevante ale Convenției prevăd următoarele:

Art. 31. Blocare, sechestrul și confiscare

„1. Fiecare stat parte ia, în măsura posibilităților și în cadrul sistemului său juridic intern, măsurile necesare pentru a permite confiscarea:

a) produsului infracțiunii provenind din infracțiunile prevăzute de prezenta convenție sau a bunurilor a căror valoare corespunde cu cea a produsului;

b) bunurilor, materialelor sau altor instrumente folosite sau destinate a fi folosite pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

2. Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a permite identificarea, localizarea, blocarea sau sechestrul a tot ceea ce este menționat la paragraful 1 al prezentului articol, în scopul eventualei confiscări. [...]

4. Dacă produsul infracțiunii a fost transformat ori convertit, în parte sau în totalitate, în alte bunuri, acestea din urmă pot face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol în locul și în schimbul acestui produs.

5. Dacă produsul infracțiunii a fost amestecat cu bunuri achiziționate în mod legal, aceste bunuri, fără prejudicierea competențelor de blocare sau de sechestrul, pot fi confiscate până la concurența valorii estimate a produsului cu care a fost amestecat.

6. Veniturile sau alte foloase obținute din produsul infracțiunii, bunul în care produsul a fost transformat sau convertit ori bunurile cu care a fost amestecat pot, de asemenea, face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol, în același mod și în aceeași măsură ca produsul infracțiunii. [...]

8. Statele părți pot avea în vedere să solicite ca autorul unei infracțiuni să stabilească originea licită a produsului prezumat al infracțiunii sau a altor bunuri care pot face obiectul unei confiscări, în măsura în care această exigență este conformă principiilor fundamentale ale dreptului lor intern și naturii procedurilor judiciare și altor proceduri.”

2. Consiliul European

39. Convenția europeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii a intrat în vigoare în România la 1 decembrie 2002. Convenția are drept scop să faciliteze cooperarea internațională și asistența reciprocă în cercetarea infracțiunilor și

descoperirea, punerea sub sechestru și confiscarea produselor acestora. Părțile se angajează, în special, să incrimineze spălarea produselor infracțiunii și să confiște instrumente și produse sau bunuri a căror valoare corespunde acestor produse.

40. În 2005, Consiliul Europei a adoptat o nouă, mai cuprinzătoare, Convenție privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului. Acesta a intrat în vigoare în România la 1 mai 2008. Art. 3 și 5 din Convenția din 2005, în măsura în care sunt relevante, prevăd următoarele:

Art. 3 – Măsuri de confiscare

„4. Fiecare parte adoptă acele măsuri legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru ca, în cazul unei infracțiuni grave sau al infracțiunilor astfel cum sunt prevăzute în legislația națională, să oblige făptuitorul să dovedească originea produselor sau a bunurilor susceptibile de confiscare, în măsura în care această obligație este conformă cu principiile legislației interne.”

Art. 5 – Blocarea, sechestrarea și confiscarea

„Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a se asigura că măsurile privind blocarea, punerea sub sechestru și confiscarea includ, de asemenea:

(a) bunurile în care au fost transformate sau convertite produsele;

(b) bunurile obținute licit, în cazul în care produsele au fost amestecate, în totalitate sau în parte, cu astfel de bunuri, până la valoarea estimată a produselor;

(c) câștigurile sau alte beneficii derivate din produse, din bunuri în care au fost transformate sau convertite produsele rezultate din infracțiune sau din bunuri cu care produsele infracțiunii au fost amestecate, până la valoarea estimată a produselor, în același mod și în aceeași măsură ca produsele.”

41. Raportul explicativ al Convenției din 2005 se arată următoarele:

„71. Alin. 4 al art. 3 prevede că părțile trebuie să ofere posibilitatea de a răsturna sarcina probei în ceea ce privește originea licită a unor produse sau alte bunuri susceptibile de confiscare în cazul unor infracțiuni grave. [...]

76. Această dispoziție subliniază, în special, necesitatea de a aplica aceste măsuri, produselor care au fost amestecate cu bunuri dobândite din surse licite sau care au fost altfel transformate sau convertite.”

42. În cadrul celei de-a 44-a ședințe plenare care a avut loc în perioada 31 martie – 4 aprilie 2014 la Strasbourg, Grupul de State împotriva Corupției (GRECO) a adoptat raportul celei de-a patra vizite de evaluare în România. Acesta a formulat următoarele observații și recomandări cu privire la practica și cadrul juridic în vigoare în România la momentul respectiv:

„230. Deși măsurile de confiscare și măsurile provizorii sunt puse în aplicare în România, evaluatorii au observat un dezechilibru major între bunurile blocate – care au o creștere moderată în comparație cu cifrele din a treia rundă de evaluare, și cele confiscate definitiv. Există, de asemenea, un decalaj clar între valoarea pagubelor observată, valoarea măsurilor provizorii și valoarea hotărârilor de confiscare duse la îndeplinire. [...]

231. Autoritățile române au adoptat o strategie și un plan de acțiune prin care recunosc necesitatea de a lua măsuri suplimentare la nivel de politică pentru a consolida regimul confiscării. Recenta introducere a regimului confiscării extinse este fără îndoială o inițiativă laudabilă în acest context, și sunt necesare în continuare măsuri juridice și instituționale care să stabilească mecanisme și norme relevante pentru identificarea în mod adecvat a bunurilor, urmărirea, recuperarea și administrarea bunurilor sechestrate. [...]

241. Prin urmare, se recomandă României: [...]

Să adopte un set cuprinzător de măsuri în cadrul juridic care să permită anularea acțiunilor juridice atunci când acestea au fost făcute pentru transferul activelor dobândite ilicit către o altă persoană. [...]

Să ia în considerare posibilitatea de a impune ca autorul prezumat al infracțiunii să probeze originea licită a presupuselor produse ale infracțiunii sau a altor bunuri care pot face obiectul confiscării prevăzute la art. 12 din Convenția de la Palermo (răsturnarea sarcinii probei).”

3. Uniunea Europeană

43. Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană (denumită în continuare „Directiva 2014/42/UE”) instituie norme minime privind înghețarea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare și privind confiscarea bunurilor în materie penală. Părțile relevante ale directivei prevăd:

Articolul 5

Confiscarea extinsă

„1. Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, atunci când, în baza circumstanțelor cauzei, inclusiv a elementelor de fapt și a probelor disponibile, cum ar fi faptul că valoarea bunurilor este disproporționată în raport cu venitul legal al persoanei condamnate, o instanță consideră că bunurile în cauză au fost obținute din activități infracționale.”

Articolul 6

Confiscarea aplicată terților

„1. Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor sau a altor bunuri a căror valoare corespunde produselor care, în mod direct sau indirect, au fost transferate de o persoană suspectată sau învinuită către terți sau care au fost dobândite de terți de la o persoană suspectată sau învinuită, cel puțin în cazurile în care terții știau sau ar fi trebuit să știe faptul că scopul transferului sau al achiziționării era evitarea confiscării, pe baza unor elemente de fapt și circumstanțe concrete, inclusiv a faptului că transferul sau dobândirea a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani semnificativ mai redusă decât valoarea de piață a bunurilor.

2. Alineatul (1) se interpretează astfel încât să nu aducă atingere drepturilor terților de bună-credință.”

4. Alte materiale

44. Grupul de Acțiune Financiară Internațională (GAFI) a fost creat în iulie 1989 ca grup interguvernamental în cursul Summit-ului Grupului celor Șapte (G7) de la Paris. A fost recunoscut între timp la nivel mondial ca organism cu autoritate în stabilirea de standarde universale și elaborare de politici de combatere a spălării de bani, printre altele. În 2003, a emis o recomandare specifică, care a fost ratificată de România, prin care solicita confiscarea chiar și în lipsa unei condamnări penale anterioare (Recomandarea nr. 3):

„Măsuri asiguratorii și confiscarea

3. Țările pot avea în vedere adoptarea de măsuri, care să permită confiscarea unor astfel de câștiguri sau instrumente de realizare a acestora, fără să necesite o condamnare penală (confiscare fără a fi bazată pe o condamnare) sau să ceară unui infractor să demonstreze originea legală a proprietății pretinse a fi pasibilă de confiscare, în măsura în care o astfel de cerință este în conformitate cu principiile legilor interne.”

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

45. Reclamantele s-au plâns că nu a avut posibilitatea să își apere drepturile în cadrul procedurilor penale împotriva lui S.T., ceea ce a dus la confiscarea proprietăților lor. Reclamantele au invocat art. 6 § 1 din Convenție, ale cărui părți sunt redactate după cum urmează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] de către [o] instanță [...], care va hotărî [...] asupra [...] drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...].”

A. Cu privire la admisibilitate

46. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. Mai constată că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

47. Reclamantele au susținut că nu au fost citate să participe la procedura în fața Tribunalului Arad, fapt care le-a împiedicat să își exercite în mod util dreptul de a-și apăra cauza. În plus, atunci când au intervenit în apel, instanța internă le-a respins cererile de a prezenta probe în mod eronat, fără a oferi vreo motivare.

48. Guvernul a susținut că prima și a doua reclamantă au avut cunoștință de confiscarea bunurilor și au avut numeroase oportunități de a participa la procedură atât pe durata anchetei, cât și a procesului. În ceea ce privește a treia reclamantă, parchetul nu a avut cunoștință de implicarea acesteia în cauză. În orice caz, toate interesele reclamantelor legate de bunurile confiscate au fost reprezentate și apărate în mod corespunzător în fața unei instanțe interne și potrivit legii. Mai precis, legislația românească prevede că toate persoanele interesate pot depune plângeri împotriva unei măsuri de confiscare, precum și să intervină în procedură, în orice etapă. De îndată ce reclamantele au făcut uz de acest drept, instanța internă a examinat argumentele acestora în detaliu și a pronunțat o hotărâre motivată, în deplină conformitate cu garanțiile unui proces echitabil prevăzute la art. 6 § 1 din Convenție.

2. Motivarea Curții

a) Principii generale

49. Curtea reamintește că, în cauze anterioare care implicau confiscarea de bunuri de la reclamantii în cadrul unor proceduri penale împotriva terților, a considerat că măsura confiscării constituie o ingerință în dreptul reclamantilor la exercitarea pașnică a dreptului acestora la bunuri. Întrucât dreptul la proprietate este un drept civil în sensul art. 6 § 1 din Convenție, această dispoziție este aplicabilă sub aspectul său civil [a se vedea *Silickienė împotriva Lituaniei*, nr. 20496/02, pct. 45-46, 10 aprilie 2012, și *Yldirim împotriva Italiei* (dec.), nr. 38602/02, CEDO 2003-IV].

50. În ceea ce privește compatibilitatea acestui tip de măsură de confiscare cu aspectul civil al art. 6, Curtea a stabilit că trebuie stabilit dacă modul în care a fost aplicată confiscarea în ceea ce privește reclamantele a încălcat principiile fundamentale ale unui proces echitabil, inerente art. 6 § 1. În consecință, trebuie să se verifice dacă procedura din sistemul juridic intern acorda reclamantelor, având în vedere gravitatea măsurii la care erau supuse, o posibilitate adecvată de a-și susține cauza în fața instanțelor, pledând, după caz, că măsura a fost nelegală sau arbitrară și că instanțele au acționat în mod nerezonabil (a se vedea *Veits împotriva Estoniei*, nr. 12951/11, pct. 57, 15 ianuarie 2015).

51. Curtea a statuat în mod repetat că nu este sarcina sa să ia locul instanțelor interne. Autorităților naționale, în special instanțelor, le revine în primul rând sarcina să soluționeze problemele de interpretare a legislației interne și să evalueze situația de fapt. Nu este sarcina Curții să substituie propria evaluarea a faptelor cu cea a instanțelor interne sau să se pronunțe dacă anumite elemente au fost admise corect ca probe, ci să stabilească dacă procedura în ansamblu, inclusiv modul în care au fost strânse probele, a fost echitabilă [a se vedea *Arcuri și alții împotriva Italiei* (dec.), nr. 52024/99, CEDO 2001-VII].

52. În aplicarea principiilor de mai sus în *Silickienė* (citată anterior), o cauză în care soției inculpatului i-au fost confiscate bunurile, Curtea a hotărât „ca un principiu general, că persoanelor ale căror bunuri sunt confiscate ar trebui să li se acorde în mod formal statutul de

părți la procedura prin care este dispusă confiscarea”. Cu toate acestea, deși reclamantul din cauza respectivă nu fusese niciodată parte la procedura prin care a fost decisă măsura, Curtea a considerat că „autoritățile lituaniene i-au acordat *de facto* acesteia posibilități rezonabile și suficiente pentru a-și proteja interesele în mod corespunzător” și a constatat că nu a fost încălcat art. 6 § 1 (a se vedea *Silickienė*, citată anterior, pct. 50). Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a acordat o anumită greutate faptului că decizia de confiscare a bunurilor reclamantei își avea originea într-o măsură luată de autoritățile de anchetă, și anume confiscarea activelor acesteia. Curtea a considerat că reclamanta a avut posibilitatea să solicite instituirea unui control judiciar pentru a obține ridicarea sechestrului, contestând motivele care au stat la baza acestuia și prezentând probe că respectivele bunuri au fost dobândite licit. Deși a recunoscut că punerea sub sechestru a fost o măsură temporară care nu a avut o influență decisivă asupra confiscării ulterioare, Curtea a fost de părere că, la momentul la care măsura a fost dispusă, reclamanta ar fi putut prevedea în mod rezonabil că sechestrul ar putea avea ca rezultat confiscarea bunurilor, într-un stadiu ulterior al procedurii (ibid., pct. 48).

b) Aplicarea principiilor sus-menționate în prezenta cauză

53. Principalul argument al reclamantelor rezidă în faptul că acestea nu au beneficiat de un proces echitabil, dat fiind că nu au fost citate ca părți la procedura penală încă de la început.

54. Curtea ia notă de faptul că, în conformitate cu art. 366 din Codul de procedură penală (a se vedea supra, pct. 36), reclamantele au avut posibilitatea, în cazul ar fi dorit, să participe pe deplin la procedura în cadrul căreia a fost decisă măsura de confiscare. Prin urmare, autoritățile naționale nu aveau obligația legală de a le acorda, din oficiu, reclamantelor calitatea de parte la procedură, întrucât dreptul intern oferea persoanelor interesate posibilitatea să intervină în cadrul procedurilor în orice etapă. Fără a aduce atingere acestor considerații, Curtea observă că, la fel ca în cauza menționată anterior *Silickienė*, confiscarea bunurilor reclamantilor își are originea în măsurile luate de autoritățile de anchetă, și anume punerea sub sechestru din 17 martie 2014 (a se vedea supra, pct. 7). La momentul respectiv, prima și a doua reclamantă – al căror drept de proprietate asupra unei părți din bunurile confiscate a fost susținută de documente – au fost reprezentate de avocați aleși de acestea și au fost informate despre punerea sub sechestru efectuată în scopul confiscării ulterioare, și de drepturile lor, prevăzute de lege (a se vedea supra, pct. 6 și 9). În ceea ce privește a treia reclamantă, Curtea este de acord cu Guvernul că implicarea acesteia în cauză nu a fost adusă la cunoștința autorităților de cercetare penală și nu ar fi putut fi dedusă din niciunul dintre documentele găsite în timpul perchezitivei. În sfârșit, Curtea observă că toate reclamantele au fost acceptate ca părți la procedură, de îndată ce și-au exprimat interesul, în fața curții de apel (a se vedea supra, pct. 19; și a se vedea, *a contrario*, *Silickienė*, citată anterior, pct. 48, în care reclamanta nu a fost deloc parte la procedura penală).

55. Curtea observă din hotărârea Curții de Apel Timișoara din 24 martie 2015 (a se vedea supra, pct. 30-34) că reclamantele au beneficiat de o audiere completă pe fond în ceea ce privește măsura confiscării. În plus, reclamantele, care au fost reprezentate de un avocat ales, au avut pe deplin posibilitatea să își prezinte argumentele pe aspecte de drept atât în scris, cât și în cursul audierilor în fața respectivei instanțe (a se vedea supra, pct. 20, 23-27 și 29).

56. Instanța internă a examinat în mod corespunzător susținerea procurorului, precum și argumentele reclamantelor în lumina documentelor justificative puse la dispoziție în dosar. Aceste elemente au condus instanța internă la constatarea faptului că bunurile considerabile achiziționate de S.T. și familia acestuia înainte de a fi pus sub acuzare nu ar fi putut să fie finanțate doar din salariile sale și ale primei reclamante, în timp ce a doua reclamantă nu a avut nicio sursă de venit. Curtea de Apel Timișoara a efectuat o analiză detaliată a situației financiare a familiei primei și a celei de-a doua reclamante și, astfel cum impune dreptul intern (a se vedea supra, pct. 35), au confirmat existența unei discrepanțe semnificative între venitul și averea acestora. Această discrepanță, care era o constatare de fapt bine documentată, a devenit apoi baza măsurii confiscării (a se compara cu *Arcuri și alții*, decizie citată anterior). De asemenea, instanța internă a analizat în profunzime alegațiile formulate de cea de-a treia reclamantă și le-

a considerat nesuținute. Curtea observă că toate argumentele și cererile formulate de reclamante au fost analizate și au primit răspuns din partea instanței interne (a se vedea supra, pct. 30-34).

57. În ceea ce privește plângerea reclamantelor legată de decizia instanței interne la cererea lor de a prezenta probe, Curtea observă că instanța internă a luat în considerare faptul că reclamantele au avut posibilitatea în cursul mai multor audieri să propună probe și, cu toate acestea, au ales să procedeze astfel la încheierea procedurii. În etapa respectivă a procesului, instanța internă a decis că nu erau necesare declarații ale martorilor sau expertize suplimentare pentru a se pronunța în cauză (a se vedea supra, pct. 26). În acest sens, Curtea reamintește că art. 6 din Convenție nu prevede norme privind admisibilitatea probelor sau modul în care trebuie să fie evaluate probele, acestea fiind în principal aspecte reglementate de dreptul intern și de instanțele interne. În mod normal, Curtea nu trebuie să examineze aspecte cum ar fi importanța acordată de instanțele interne anumitor probe sau constatări sau aprecieri care le sunt prezentate pentru a fi luate în considerare. Curtea nu ar trebui să acționeze ca o instanță de gradul 4 de jurisdicție și, prin urmare, nu va pune la îndoială în temeiul art. 6 § 1, hotărârile pronunțate de instanțele interne decât în cazul în care constatările acestora pot fi considerate arbitrar sau vădit disproporționate [a se vedea jurisprudența citată supra la pct. 51 și *Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2)* (MC), nr. 22251/08, pct. 61, CEDO 2015].

58. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că autoritățile române au asigurat reclamantelor posibilități rezonabile și suficiente de a-și proteja interesele în mod adecvat. În consecință, constată că nu a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

59. Reclamantele au pretins că confiscarea bunurilor lor în lipsa unei condamnări pentru săvârșirea unei fapte penale și fără suficiente garanții procedurale s-a făcut cu încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care are următorul cuprins:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauza de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.”

A. Cu privire la admisibilitate

60. Curtea observă, în ceea ce privește a treia reclamantă, că aceasta s-a plâns de faptul că confiscarea a 40 400 de euro care îi aparțineau, în lipsa condamnării sale pentru săvârșirea unei fapte penale și cu încălcarea dreptului său la un proces echitabil, a constituit o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

61. Guvernul a susținut că nu a fost prezentată nicio probă în fața autorităților că cea de-a treia reclamantă era proprietara sumei de bani în litigiu și că ea i-o dăduse lui S.T.

62. Curtea reamintește că un reclamant poate pretinde o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 doar în măsura în care deciziile în litigiu se referă la „bunurile sale”, în sensul acestei dispoziții. „Bunuri” pot fi „bunuri actuale” sau active, inclusiv o creanță, în privința cărora reclamantul poate pretinde că are cel puțin o „încredere legitimă” că va avea posibilitatea de a exercita efectiv un drept de proprietate. În cazul în care interesul patrimonial îmbracă forma unei creanțe, aceasta poate fi considerată un „activ” doar dacă există un temei suficient în dreptul intern, de exemplu, atunci când există o jurisprudență constantă a instanțelor interne care să-i confirme existența [a se vedea, printre multe altele, *Gratzinger și Gratzingerova*

împotriva Republicii Cehe (dec.) (MC), nr. 39794/98, pct. 69, CEDO 2002-VII, și *Kopecký împotriva Slovaciei* (MC), nr. 44912/98, pct. 52, CEDO 2004-IX].

63. În cauza de față, Curtea observă că, în hotărârea din 24 martie 2015, Curtea de Apel Timișoara a constatat că a treia reclamantă nu a probat că suma de bani în litigiu îi aparținea și că i-a fost dată lui S.T. pentru a o păstra în siguranță (a se vedea supra, pct. 33). În lumina probelor din dosar, Curtea consideră că nu există niciun motiv pentru a se îndepărta de la aceste constatări. Prin urmare, în circumstanțele prezentei cauze, Curtea constată că reclamanta nu a deținut un bun actual sau o creanță care să constituie un activ în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

64. Rezultă că capătul de cerere formulat de cea de-a treia reclamantă este incompatibil *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 3 și 4 din Convenție.

65. Curtea observă, de asemenea, că capătul de cerere formulat de prima și a doua reclamantă nu este în mod vădit nefondat, în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. Mai constată că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

66. Prima și a doua reclamantă au pretins că măsura de confiscare a bunurilor lor a încălcat jurisprudența Curții Constituționale a României, precum și dispozițiile Directivei 2014/42/UE (a se vedea supra, pct. 43), întrucât proveniența ilicită a bunurilor confiscate nu a fost probată de autoritățile competente. Referitor la faptul că nu au fost citate să se prezinte în fața instanțelor interne la deschiderea procedurii împotriva lui S.T., au mai pretins că autoritățile nu le-au protejat drepturile de terți *bona fide*.

67. Guvernul a susținut că confiscarea bunurilor reclamantelor s-a făcut în conformitate cu dreptul intern și a constituit o reglementare justificată a folosinței bunurilor în interesul general. Făcând referire la constatările Curții în cauzele *Gogitidze și alții* și *Silickienė* (ambele citate anterior), precum și în *Phillips împotriva Regatului Unit* (cererea nr. 41087/98, CEDO 2001 - VII), a susținut că Convenția nu se opune aplicării măsurii confiscării în cazul membrilor familiei persoanelor direct acuzate de infracțiuni sau măsurii confiscării extinse, aplicată în cauza de față. Guvernul a susținut că reclamantele au beneficiat de reprezentare juridică calificată și au avut posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta poziția în fața autorităților.

2. Motivarea Curții

a) Principii generale

68. Curtea a constatat în numeroase cauze anterioare că era legitim ca autoritățile interne competente să emită decizii de confiscare pe baza preponderenței probelor care sugerau că veniturile legale ale părților adverse nu erau suficiente pentru a achiziționa bunurile în cauză (a se vedea, de exemplu, *Gogitidze și alții*, citată anterior, pct. 107). Într-adevăr, în cazul în care o decizie de confiscare a fost rezultatul procedurii legate de produse provenind din infracțiuni grave, Curtea nu a solicitat probarea „dincolo de orice îndoială rezonabilă” a originii ilicite a bunurilor în cadrul unor astfel de proceduri. În schimb, probarea pe baza balanței probabilităților sau a probabilității ridicate a unei origini ilicite, coroborată cu incapacitatea proprietarului de a proba contrariul, s-a constatat a fi suficientă în sensul criteriului proporționalității, în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1. Autorităților interne li s-a acordat marjă de apreciere discreționară, în temeiul Convenției, pentru a aplica măsuri de confiscare nu numai persoanelor direct acuzate de infracțiuni, ci și membrilor familiilor acestora și altor rude apropiate care au fost prezumate a deține și administra bunuri „obținute ilicit” în mod neoficial în numele persoanelor suspectate de săvârșirea infracțiunilor, sau care nu au obținut statutul

bona fide necesar [a se vedea, printre multe altele, *Arcuri și alții*, decizie citată anterior; *Webb împotriva Regatului Unit* (dec.), nr. 56054/00, 10 februarie 2004; *Morabito și alții împotriva Italiei* (dec.), 58572/00, 7 iunie 2005; și *Saccoccia împotriva Austriei*, nr. 69917/01, pct. 87-91, 18 decembrie 2008; a se compara, de asemenea, cu mai recenta cauză *Silickienė*, citată anterior, pct. 60-70].

69. Abordarea constantă a Curții în cauzele care implicau confiscarea bunurilor considerate de instanțele naționale a fi fost obținute ilegal și atunci când confiscarea avea ca scop prevenirea utilizării acestor bunuri în detrimentul comunității a fost aceea că confiscarea constituie un control al folosinței bunurilor în sensul celui de-al doilea paragraf al art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea *S.C. Fiercolect Impex S.R.L. împotriva României*, nr. 26429/07, pct. 57, 13 decembrie 2016; și *Silickienė*, citată anterior, pct. 62). Această dispoziție conferă statului dreptul de a adopta „legile pe care le consideră necesare pentru a controla folosința bunurilor conform interesului general” (a se vedea *Arcuri și alții*, decizie citată anterior).

70. Curtea a statuat în repetate rânduri că o ingerință în dreptul de proprietate trebuie să fie prevăzută de lege și să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime. În plus, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopurile urmărite. Cu alte cuvinte, Curtea trebuie să stabilească dacă a fost păstrat un echilibru între cerințele interesului general și interesele persoanelor în cauză (a se vedea *Silickienė*, citată anterior, pct. 63).

71. În acest context, Curtea reamintește că măsurile de confiscare constituie o parte a unei politici de prevenire a infracțiunilor. În punerea în aplicare a unei astfel de politici, legiuitorul trebuie să dispună de o marjă largă de apreciere atât în ceea ce privește identificarea existenței unei probleme care afectează interesul public și care impune măsuri de control și modul adecvat de a aplica astfel de măsuri [a se vedea *Arcuri și alții*, decizie citată anterior; a se vedea, de asemenea, *Silickienė*, citată anterior, pct. 63, și *Yildirim împotriva Italiei* (dec.), nr. 38602/02, CEDO 2003-IV].

b) Aplicarea principiilor sus-menționate în prezenta cauză

72. Din situația de fapt Curtea observă că „bunurile” în cauză erau bunuri mobile și imobile confiscate printr-o hotărâre judecătorească. Art. 1 din Protocolul nr. 1 este, prin urmare, aplicabil. Măsura sus-menționată constituie reglementare a folosinței bunurilor în sensul celui de-al doilea paragraf al art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea supra, pct. 69).

73. Curtea observă, în continuare, că confiscarea bunurilor reclamantelor a fost dispusă în temeiul art. 112¹ din Codul penal (a se vedea supra, pct. 7, 17 și 35). Era vorba așadar despre o ingerință prevăzută de lege.

74. În ceea ce privește legitimitatea scopului urmărit prin confiscarea în litigiu, Curtea observă că măsura a fost parte a unui cadru legislativ care viza intensificarea luptei împotriva corupției (a se vedea supra, pct. 35). Confiscarea implica bunuri pe care instanța internă le-a considerat dobândite ilegal prin infracțiuni de corupție comise de S.T., în timp ce se afla în serviciul public. Prin urmare, este evident că motivul din spatele confiscării bunurilor dobândite în mod ilegal și averile nejustificate deținute de persoane acuzate de comiterea unor infracțiuni grave, în timp ce se aflau în funcții publice, precum și de membrii familiilor lor și rudele lor apropiate a fost unul dublu, având atât un scop compensatoriu, cât și unul preventiv (a se vedea *Gogitidze și alții*, citată anterior, punctul 101). Prin urmare, Curtea constată că măsura confiscării în cauza de față a fost efectuată în conformitate cu interesul general de a asigura că utilizarea bunurilor în cauză nu oferă un avantaj reclamantelor în detrimentul comunității, pentru a combate corupția în funcțiile publice (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Phillips*, citată anterior, pct. 52).

75. În ceea ce privește echilibrul necesar a fi păstrat între mijloacele utilizate pentru confiscarea bunurilor și interesul general sus-menționat, în ceea ce privește combaterea corupției în administrația publică, Curtea constată că esența susținerilor reclamantelor în această privință a acoperit două aspecte: acestea au contestat confiscarea bunurilor lor în lipsa

condamnării lor penale și s-au plâns că procedura în cadrul căreia s-a dispus confiscarea a fost abuzivă.

76. În ceea ce privește confiscarea în lipsa unei condamnări penale, Curtea a observat deja în jurisprudența sa că despre normele juridice comune la nivel european și chiar la nivel universal se poate spune că încurajează confiscarea bunurilor legate de infracțiuni grave precum corupția, spălarea banilor și infracțiuni de trafic de droguri fără a fi necesară existența în prealabil a unei condamnări penale. În al doilea rând, sarcina de a proba originea licită a bunurilor prezumate a fi fost dobândite ilicit poate, în mod legitim, să fie transferată părților adverse în astfel de proceduri de confiscare fără caracter penal, inclusiv în proceduri civile *in rem*. În al treilea rând, măsurile de confiscare pot fi aplicate nu numai asupra produselor provenite direct din săvârșirea de infracțiuni, ci asupra bunurilor, inclusiv asupra oricăror venituri și alte avantaje indirecte, obținute prin convertirea sau transformarea produselor provenite direct din săvârșirea de infracțiuni sau amestecarea acestora cu alte bunuri, posibil legale. În cele din urmă, măsurile de confiscare pot fi aplicate nu doar persoanelor direct suspectate de săvârșirea de infracțiuni, ci și oricăror părți terțe care dețin drepturi de proprietate fără necesara *bona fide*, cu scopul de a masca rolul lor ilegal în acumularea averilor ilicite în cauză (a se vedea *Gogitidze și alții*, citată anterior, pct. 105, și supra, pct. 38-43 și 68).

77. În cauza de față era, de asemenea, rezonabil să se aștepte ca prima și a doua reclamantă – despre care s-a prezumat, în calitate de membri apropiați ai familiei persoanei acuzate, că ar fi beneficiat în mod nejustificat de produsele infracțiunii – să se achite de sarcina probei respingând suspiciunile fundamentate ale procurorului cu privire la originea ilicită a bunurilor lor. În plus, procedurile în cadrul cărora a fost dispusă confiscarea bunurilor făceau parte în mod evident dintr-o politică ce avea drept scop prevenirea și eradicarea corupției în administrația publică, în privința căreia statele membre beneficiază de o marjă largă de apreciere (a se vedea *Gogitidze și alții*, citată anterior, pct. 108).

78. Curtea consideră că constatările sale referitoare la art. 6 § 1 (a se vedea supra, pct. 53-58) sunt, de asemenea, relevante în contextul art. 1 din Protocolul nr. 1 în ceea ce privește întrebarea dacă procedurile interne au acordat reclamantelor o posibilitate rezonabilă de a-și susține cauza în fața autorităților, pentru a contesta în mod efectiv măsura confiscării (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Veits*, citată anterior, pct. 74). În această privință, Curtea acordă deopotrivă importanță concluziilor Curții Constituționale, care a constatat că dispozițiile din Codul penal aplicate în cauza de față au fost în conformitate atât cu Constituția, cât și cu jurisprudența Curții (a se vedea supra, pct. 37). În plus, decizia instanțelor interne de a nu confisca o parte din bunurile sechestrate arată prudența autorităților în abordarea cauzei, în lumina dreptului intern și a recomandărilor Curții Constituționale (a se vedea supra, pct. 18 și 34).

79. Prin urmare, Curtea constată că nu există nimic în desfășurarea procedurii care să sugereze fie că reclamantelor nu li s-a acordat o posibilitate rezonabilă de a-și susține cauza, fie că constatările instanțelor interne au fost marcate de un arbitrar evident. Măsura confiscării a fost aplicată de instanțele naționale pe baza unei probabilități ridicate ca bunurile în cauză să fi avut o origine ilicită (a se vedea supra, pct. 30), coroborată cu incapacitatea reclamantelor de a proba contrariul (a se vedea supra, pct. 31).

80. În sfârșit, Curtea nu poate ignora circumstanțele specifice care au determinat instanțele din România să ia măsuri împotriva reclamantelor. În special, activitatea infracțională desfășurată de S.T. în calitate de funcționar public consta în 291 de acte de luare de mită, pe o perioadă de numai 5 săptămâni (a se vedea supra, pct. 12 și 15) și implica prejudicii aduse bugetului asigurărilor sociale de stat. În plus, averea considerabilă dobândită de S.T. și familia sa într-o perioadă relativ scurtă de timp a fost în mod clar disproporționată față de venitul legal al acestora (a se vedea supra, pct. 18 și 31).

81. Având în vedere toate considerațiile de mai sus și, în special, modul în care instanțele interne au făcut o justă apreciere a cauzei, Curtea constată că procedura în prezenta cauză nu poate fi considerată a fi fost arbitrară. Având în vedere marja largă de apreciere de care se

bucură statele membre în urmărirea unei politici penale menite să combată corupția în administrația publică, precum și faptul că instanțele interne au acordat reclamantelor o posibilitate rezonabilă de a-și susține cauza prin intermediul procedurii contradictorii, Curtea concluzionează că ingerința în dreptul primei și al celei de-a doua reclamante la respectarea bunurilor lor nu a fost disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit (a se compara cu *Arcuri și alții*, decizie citată anterior, și *Bongiorno și alții împotriva Italiei*, nr. 4514/07, pct. 44-51, 5 ianuarie 2010).

82. Prin urmare, nu a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* capătul de cerere privind art. 6 § 1 din Convenție admisibil;
2. *Declară* capătul de cerere privind art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția admisibil, în măsura în care a fost invocat de prima și a doua reclamantă, și inadmisibil în măsura în care a fost ridicat de a treia reclamantă;
3. *Hotărăște* că nu a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție;
4. *Hotărăște* că nu a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 26 iunie 2018, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Marialena Tsirli
Grefier

Ganna Yudkivska
Președinte